

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-3-10

Druk nr 2737

Warszawa, 29 stycznia 2010 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o pomocy społecznej
wraz z projektem aktu wykonawczego.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanej regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o pomocy społecznej

Art. 1. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 72 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Rodzina zastępcza sprawuje opiekę nad powierzonym dzieckiem osobiście, z wyjątkiem przypadków, gdy osoba pełniąca funkcję rodziny zastępczej okresowo nie może z powodów zdrowotnych lub losowych sprawować opieki osobiście albo gdy dziecko okresowo przebywa w szczególności w sanatorium, szpitalu, domu pomocy społecznej, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii lub w innej placówce zapewniającej opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.”;

2) w art. 78:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej udziela tej rodzinie pomocy pieniężnej w wysokości nie niższej niż:

- 1) 60 % podstawy – w przypadku dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia,
- 2) 80 % podstawy – w przypadku dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności,
- 3) 60 % podstawy – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 4) 60 % podstawy – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia, umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.¹⁾),
- 5) 80 % podstawy – w przypadku dziecka w wieku powyżej 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia, posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności i umieszczonego w rodzinie zastępczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
– pomniejszonej o kwotę odpowiadającą 50 % dochodu dziecka, nie mniej jednak niż 20 % podstawy.”,

b) w ust. 11 uchyla się pkt 5 – 8;

3) po art. 78 dodaje się art. 78a – 78d w brzmieniu:

„Art. 78a. Pomoc pieniężną, o której mowa w art. 78 ust. 3 i 4, przyznaje się za okres pobytu dziecka:

- 1) w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, rodzinie zastępczej niespokrewnionej z dzieckiem

- oraz zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej i specjalistycznej rodzinie zastępczej, poczynawszy od dnia ustanowienia rodziny zastępczej,
- 2) w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, poczynawszy od dnia, w którym dziecko zostało faktycznie w tej rodzinie umieszczone
- nie wcześniej jednak niż za okres miesiąca kalendarzowego, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej.

Art. 78b. W razie niemożności sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, o której mowa w art. 72 ust. 4, rodzina zastępcza otrzymuje pomoc pieniężną w wysokości nie niższej niż 20 % pomocy pieniężnej ustalonej na podstawie art. 78 ust. 3 – w okresie pobytu dziecka w:

- 1) domu pomocy społecznej,
 - 2) specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym,
 - 3) młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
 - 4) młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę
- w przypadku gdy rodzina zastępcza nie ponosi kosztów utrzymania dziecka.

Art. 78c. 1. Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna lub specjalistyczna rodzina zastępcza otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości do 160 % podstawy, nie mniej jednak niż 95 % podstawy.

2. Starosta, ustalając wysokość wynagrodzenia dla zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem wielodzietnej lub specjalistycznej rodziny zastępczej, bierze pod uwagę między innymi:

- 1) ukończenie przez tę rodzinę dodatkowych kursów i szkoleń w zakresie opieki nad dzieckiem;
- 2) doświadczenie tej rodziny w pracy z dziećmi, zwłaszcza okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Art. 78d. 1. Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego w okresie pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości 95 % podstawy.

2. Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego z dniem przyjęcia pierwszego dziecka otrzymuje miesięcznie wynagrodzenie w wysokości 160 % podstawy.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2, zwiększa się o 20 % podstawy, jeżeli w rodzinie zastępczej przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko, o którym mowa w art. 78 ust. 4.

4. Starosta może, za zgodą zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, rozliczać zwiększenie wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 3, w okresach trzymiesięcznych.”;

4) w art. 79 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Opłatę za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej oraz osoby pełnoletniej, o której mowa w art. 78 ust. 5, do wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w tej rodzinie, wnoszą solidarnie rodzice.”;

5) w art. 85 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

- „2. Obsługę finansowo-księgową publicznych placówek rodzinnych prowadzi starosta. Placówki rodzinne otrzymują środki finansowe na utrzymanie dziecka oraz środki finansowe na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej.
3. Rada powiatu, w drodze uchwały, może zwiększyć wysokość środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce rodzinnej oraz wysokość środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej.”;

6) po art. 85 dodaje się art. 85a – 85f w brzmieniu:

- „Art. 85a. 1. Środki finansowe na utrzymanie dziecka w placówce rodzinnej przysługują w zryczałtowanej kwocie nie niższej niż 34 % podstawy miesięcznie.
2. Kwota, o której mowa w ust. 1, obejmuje wydatki na:
 - 1) wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych dziecka;
 - 2) wyposażenie w:
 - a) odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb dziecka,
 - b) środki higieny osobistej;
 - 3) podręczniki, pomoce i przybory szkolne;
 - 4) koszty przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką rodzinną;
 - 5) zajęcia kulturalne, rekreacyjne i sportowe;
 - 6) zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego dziecka;
 - 7) miesięczną drobną kwotę do własnego dysponowania przez dziecko umieszczone w placówce rodzinnej, w wysokości określonej w przepisach

w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych;

- 8) opłatę za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której mieści się placówka rodzinna.

Art. 85b. 1. Środki finansowe na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej są określone w miesięcznych i rocznych stawkach.

2. W miesięcznych stawkach są określone środki finansowe na:

- 1) utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym albo domu jednorodzinnego, w którym mieści się placówka rodzinna;
- 2) usługi telekomunikacyjne.

3. W rocznych stawkach są określone środki finansowe na:

- 1) bieżące naprawy, remonty oraz wyposażenie placówki rodzinnej w niezbędny sprzęt, o którym mowa w przepisach w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla umieszczonych w niej dzieci;
- 2) świadczenia opieki zdrowotnej, które w całości lub w części nie są finansowane ze środków publicznych na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 3) wyrównywanie opóźnień w nauce.

Art. 85c. 1. Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, w którym mieści się placówka rodzinna, przysługują w miesięcznej stawce odpowiadającej wysokości kwoty wydatków ponoszonych na czynsz, opłaty za energię elektrycz-

ną i ciepłą, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, windę, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, wydatki związane z kosztami eksploatacji i remontów, zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną z uwzględnieniem podatku od nieruchomości i opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, podzielonej przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu i pomnożonej przez liczbę dzieci umieszczonych w placówce rodzinnej oraz prowadzącego placówkę.

2. Środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego, w którym mieści się placówka rodzinna, przysługują w miesięcznej stawce odpowiadającej wysokości kwoty wydatków ponoszonych na czynsz, opłaty za energię ciepłą i elektryczną, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, abonament telewizyjny i radiowy, ryczałt na zakup opału, wydatki związane z kosztami eksploatacji i remontów, z uwzględnieniem podatku od nieruchomości i opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, podzielonej przez liczbę osób zamieszkujących w domu jednorodzinnym i pomnożonej przez liczbę dzieci umieszczonych w placówce rodzinnej oraz prowadzącego placówkę.

Art. 85d. 1. Środki finansowe na usługi telekomunikacyjne przysługują w miesięcznej stawce odpowiadającej wysokości wydatków ponoszonych na abonament i połączenia telefoniczne w ruchu automatycznym.

2. Wysokość środków finansowych na połączenia telefoniczne w ruchu automatycznym, w kwocie nie wyższej niż 21 % podstawy, ustala starosta w porozumieniu z dyrektorem placówki rodzinnej.

Art. 85e. 1. Środki finansowe na bieżące naprawy i remonty przysługują w rocznej stawce odpowiadającej wysokości ponoszonych wydatków podzielonych przez liczbę osób zamieszkujących w lokalu mieszkalnym lub domu jednorodzinnym i pomnożonej przez liczbę dzieci umieszczonych w placówce rodzinnej, w kwocie nie wyższej niż 96 % podstawy na dziecko.

2. Środki finansowe na wyposażenie placówki rodzinnej w sprzęt niezbędny dla umieszczonych w niej dzieci, z uwzględnieniem standardu usług świadczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych określonego w przepisach w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych, przysługują w rocznej stawce odpowiadającej wysokości poniesionych wydatków, w kwocie nie wyższej niż 177 % podstawy na dziecko.

Art. 85f. Środki finansowe na świadczenia opieki zdrowotnej, które w całości lub w części nie są finansowane ze środków publicznych na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, lub na wyrównywanie opóźnień w nauce przysługują w rocznej stawce ustalonej ze starostą w miarę wystąpienia potrzeb, w wysokości poniesionych wydatków, w kwocie nie wyższej niż 163 % podstawy na dziecko.”;

7) w art. 90a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada powiatu może, w drodze uchwały, podwyższyć wysokość pomocy pieniężnej przysługującej rodzinom zastępczym, wysokość pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie oraz wartość pomocy na zagospodarowanie.”.

Art. 2. Wydane na podstawie dotychczasowych przepisów decyzje ustalające wysokość:

- 1) pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 78 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 1,
- 2) opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej oraz osoby pełnoletniej, o której mowa w art. 78 ust. 5 ustawy wymienionej w art. 1

– zachowują moc do czasu wydania decyzji na podstawie przepisów ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 maja 2010 r.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 58, poz. 542, z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 223, poz. 2217, z 2005 r. Nr 169, poz. 1413, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 112, poz. 766, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 oraz z 2009 r. Nr 223, poz. 1777.

UZASADNIENIE

Konieczność dokonania zmian w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2009 r., sygn. akt K 6/08, który uznał przepis art. 85 ust. 7 tej ustawy za niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Na skutek wyroku Trybunału przepis ten utraci moc z dniem 1 maja 2010 r.

Zgodnie z art. 85 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, zryczałtowaną kwotę na utrzymanie dziecka oraz stawki na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej, uwzględniając potrzebę prawidłowego funkcjonowania tej placówki. Na podstawie tego upoważnienia Minister Polityki Społecznej wydał rozporządzenie z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej (Dz. U. Nr 245, poz. 2461, z późn. zm.).

Trybunał Konstytucyjny w orzeczeniu z dnia 21 kwietnia 2009 r. uznał, że wyżej wskazane upoważnienie nie wypełnia wymogów wynikających z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego niedopuszczalne jest brzmienie upoważnienia, które w istocie upoważnia nie do wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, lecz do samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień bez bezpośrednich unormowań czy wskazówek w tekście ustawy. Ustawowe umocowanie do wydania rozporządzenia nie może pozostawiać prawodawcy zbyt daleko idącej swobody kształtowania merytorycznych treści rozporządzenia. Trybunał Konstytucyjny ponadto stwierdził, że ustawodawca prawidłowo określił organ upoważniony do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania, jednak nie dopełnił obowiązku sprecyzowania wytycznych dotyczących treści aktu. Ustawodawca jedynie wskazał w kwestionowanym przepisie, że przedmiotem rozporządzenia są „środki finansowe na bieżące funkcjonowanie”, w których zawiera się „zryczałtowana kwota na utrzymanie dziecka” (art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz „stawki na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej, uwzględniając potrzebę prawidłowego funkcjonowania tej placówki”. Z powyższych względów wyżej wskazane rozporządzenie normuje sprawy mające istotny wpływ na sposób funkcjonowania placówek rodzinnych, takie jak: „zryczałtowana kwota”, „stawki na bieżące

funkcjonowanie placówki rodzinnej”, „stawka na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym”, „stawka na utrzymanie domu jednorodzinnego”. Nie mają one umocowania w treści ustawy i nie zostały sformułowane przez właściwego ministra na podstawie ustawowo określonych, choćby w stosunku do innych form pomocy społecznej, reguł ustalenia ich treści normatywnej.

Ponieważ z dniem 1 maja 2010 r. przepis art. 85 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej utraci moc, to również wydane na jego podstawie rozporządzenie przestanie obowiązywać.

Z wyżej wskazanych powodów konieczne jest uregulowanie w ustawie o pomocy społecznej kwestii zawartych w rozporządzeniu w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej.

W analogiczny sposób sformułowano upoważnienie zawarte w art. 78 ust. 11 pkt 5 – 8 ustawy o pomocy społecznej. Upoważnienie to odnosi się do kwestii finansowania rodzin zastępczych (tak jak upoważnienie zawarte w art. 85 ust. 7). Zatem pomimo faktu, że Trybunał Konstytucyjny nie rozpatrywał przepisu art. 78 ust. 11 pkt 5 – 8 w kontekście zgodności z Konstytucją RP, to kwestie finansowe, które obecnie zawarte są w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233, poz. 2344, z późn. zm.), należy uregulować w ustawie o pomocy społecznej.

Projektowana ustawa w art. 1 pkt 1 – 4 reguluje kwestie finansowe zawarte obecnie w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych. Natomiast w art. 1 pkt 5 i 6 uregulowane zostały kwestie finansowe zawarte obecnie w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej. Art. 1 pkt 7 projektu stanowi zmianę redakcyjną art. 90a ustawy o pomocy społecznej, która ma na celu ujednolicenie pojęć stosowanych w ustawie w części dotyczącej wysokości pomocy pieniężnej. Art. 2 projektowanej ustawy stanowi przepis przejściowy i określa zasady czasowego zachowania w mocy decyzji o pomocy pieniężnej przyznawanej rodzinom zastępczym oraz decyzji o ponoszonej przez rodziców opłacie za pobyt w rodzinie zastępczej dziecka lub osoby pełnoletniej kontynuującej naukę. Ponieważ projektowana ustawa zmienia podstawę prawną do wydawania takich decyzji, decyzje wydane w tej sprawie

na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów mają obowiązywać do czasu wydania decyzji nowych – zgodnych z nowym stanem prawnym, jednakże nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy.

Projektowane w art. 1 pkt 1 – 6 zmiany ustawy nie mają na celu wprowadzenia nowych rozwiązań, lecz przeniesienie do ustawy rozwiązań funkcjonujących obecnie w rozporządzeniach. Zmiany merytoryczne dotyczą kwestii ujednolicenia zasad odpłatności rodziców za pobyt dziecka w instytucjach zapewniających dzieciom opiekę i wychowanie (wprowadzenie takich zasad odpłatności rodziców dziecka za pobyt w rodzinie zastępczej – art. 79 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. ustawy o pomocy społecznej, jak w placówce opiekuńczo-wychowawczej – art. 81 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. ustawy o pomocy społecznej). Dodatkowo stworzona została starostom możliwość przyznania rodzinom zastępczym świadczeń w wysokości wyższej niż przewidują obecne przepisy. Funkcjonujące bowiem rozwiązania przewidują sztywną wysokość przyznawanych świadczeń, natomiast projektowane rozwiązania przewidują, że obecna wysokość świadczeń jest wysokością minimalną. Zmiana ta stanowi kontynuację rozpoczętych w 2007 r. zmian w systemie określania wysokości pomocy dla rodzin zastępczych oraz wychodzi naprzeciw postulatam rodzin zastępczych. Ponadto zaproponowane zostały jednolite zasady przyznawania pomocy pieniężnej rodzinie zastępczej, w przypadku gdy rodzina ta nie sprawuje osobistej opieki nad powierzonym dzieckiem, a dziecko zostało umieszczone w placówce, która zapewnia całodobową opiekę. Obecnie pomoc pieniężna w wysokości 20 % przyznawana jest tylko w przypadku, gdy dziecko umieszczone zostało w domu pomocy społecznej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Do katalogu tego dodany został zapewniający całodobową opiekę młodzieżowy ośrodek socjoterapii, który jest instytucją mającą taki sam status, jak młodzieżowy ośrodek wychowawczy. Ponadto w środkach finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej prowadzonej w domu jednorodzinnym uwzględniono wydatki na czynsz. Zmiana ta pozwoli na ujęcie w środkach finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej, znajdującej się w domu jednorodzinnym, wydatków na czynsz, tak jak ma to miejsce w przypadku, gdy placówka rodzinna prowadzona jest w budynku wielorodzinnym.

Wejście ustawy w życie

Proponuje się wejście ustawy w życie z dniem 1 maja 2010 r. Rozwiązanie takie wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2009 r., który orzekł, że z dniem 1 maja 2010 r. przepis art. 85 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej traci moc.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Problematyka regulowana przez projekt ustawy nie jest objęta przepisami prawa UE.

Notyfikacja

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Działalność lobbingowa

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad ustawą.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Zmiana ustawy dotyczy rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach oraz placówek rodzinnych i dzieci umieszczonych w tych placówkach. Ustawa dotyczy także podmiotów realizujących wypłatę świadczeń dla rodzin zastępczych i placówek rodzinnych.

2. Zakres konsultacji

Projekt ustawy został poddany konsultacjom międzyresortowym oraz przesłany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Forum Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych;
- 5) Konfederacją Pracodawców Polskich;
- 6) Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 7) Związkiem Rzemiosła Polskiego;
- 8) Business Centre Club;
- 9) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych;
- 10) Radą Pomocy Społecznej.

Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego; partnerzy społeczni nie zgłosili uwag do projektu ustawy.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Zmiana polegająca na uwzględnieniu w środkach finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej prowadzonej w domu jednorodzinnym wydatków na czynsz może powodować dodatkowe wydatki z budżetów powiatów. Brak jest jednakże danych pozwalających oszacować wysokość mogących powstać

wydatków. Wskazać jednakże należy, że obecnie funkcjonuje 279 placówek rodzinnych, które prowadzone są zarówno w budynkach wielorodzinnych, jak i domach jednorodzinnych. Mając na uwadze, że proponowana zmiana dotyczy wyłącznie sytuacji, gdy placówka rodzinna prowadzona jest w domu jednorodzinym, w którym opłacany jest czynsz, wzrost wydatków powiatów nie będzie znaczący.

Zmiana polegająca na stworzeniu starostom możliwości przyznania rodzinom zastępczym świadczeń w wysokości wyższej niż to ma miejsce obecnie może powodować dodatkowe wydatki z budżetów powiatów, ale tylko w sytuacji, gdy starosta zdecyduje, że przyzna rodzinie zastępczej świadczenie wyższe niż minimalne (obecnie kwota wysokości świadczenia jest kwotą sztywną). Tym samym wzrost wydatków uzależniony jest od woli i możliwości starosty, zatem brak jest możliwości oszacowania wpływu tej zmiany na wydatki budżetu powiatów. Mając jednak na uwadze, że ustawą z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 221, poz. 1738) zostało wprowadzone rozwiązanie dające możliwość podwyższenia przez powiaty, w drodze uchwały rady powiatu, wysokości świadczeń przysługujących rodzinom zastępczym oraz osobom usamodzielnianym, proponowana w niniejszej ustawie zmiana nie powinna rodzić skutków finansowych.

Zmiana polegająca na przyznaniu staroście możliwości ograniczenia do 20 % podstawy pomocy pieniężnej przyznawanej rodzinie zastępczej, która nie sprawuje osobistej opieki nad dzieckiem w okresie pobytu dziecka w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, może skutkować spadkiem wydatków powiatów o około 170 tys. zł rocznie.

Zmiana polegająca na ujednoliceniu zasad odpłatności rodziców za pobyt dziecka w instytucjach zapewniających dzieciom opiekę i wychowanie może skutkować spadkiem wydatków powiatów. Jednakże z uwagi na fakt, że wysokość opłaty i warunki zwalniania z tej opłaty uzależnione są od uchwały rady powiatu i decyzji starosty, brak jest możliwości oszacowania, jaki spadek wydatków powiatu może spowodować ta zmiana.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny

Projektowana ustawa nie wywiera wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionów.

Minister Spraw Zagranicznych

Min. RS/CP/84/AS/2010
DPUE - 920 - 1000-3 10/as/1

Warszawa, 18 stycznia 2010 r.

dot.: RM-10-3-10 z 11.01.2010 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Pani Jolanta Fedak

Minister Pracy i Polityki Społecznej

Podsekretarz Stanu

Maciej Szpunar
Maciej Szpunar

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia

w sprawie rodzin zastępczych

Na podstawie art. 78 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób i zakres współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie, zwanego dalej "centrum pomocy", z rodzinami zastępczymi;
- 2) tryb przygotowywania kandydatów do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych, ze szczególnym uwzględnieniem niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 3) zakres programowy szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych, w tym zakres programowy dla zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz tryb zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4) zakres współdziałania centrum pomocy z sądem.

§ 2. 1. Centrum pomocy przygotowuje rodzinę zastępczą na przyjęcie dziecka przez:

- 1) udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacji o rodzeństwie, oraz zapewnienie, w miarę potrzeby, kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie;
- 2) udzielenie informacji o specyficznych potrzebach dziecka, w tym o orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczeniu o potrzebie udziału w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną.

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej - zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).

2. Centrum pomocy umożliwia rodzinie zastępczej uzyskanie porady w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie specjalistycznej terapii.

§ 3. 1. Centrum pomocy udziela rodzinie zastępczej wsparcia w rozwiązywaniu zgłaszanych przez tę rodzinę problemów oraz gromadzi informacje o istotnych sprawach dotyczących dziecka, w szczególności o:

- 1) stanie zdrowia dziecka na podstawie przeprowadzonych badań lekarskich;
- 2) postępach w nauce;
- 3) trudnościach wychowawczych, w tym o samowolnym oddaleniu się dziecka z rodziny zastępczej trwającym dłużej niż 24 godziny;
- 4) trudnościach w sprawowaniu opieki nad dzieckiem;
- 5) przerwie w sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem, jeżeli przerwa trwa dłużej niż jeden miesiąc, oraz o osobie lub instytucji, która w tym czasie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

2. Centrum pomocy dba o podtrzymywanie więzów emocjonalnych łączących dziecko z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi dziecku.

3. Centrum pomocy wykonuje swoje zadania we współpracy z rodzinami zastępczymi opartej na zasadzie partnerstwa i wzajemnego poszanowania.

4. Centrum pomocy zapewnia rodzinom zastępczym kontakt z innymi rodzinami z terenu powiatu, w szczególności przez organizowanie grup wsparcia mających na celu wymianę doświadczeń, informacji i porad.

§ 4. 1. Centrum pomocy kieruje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na szkolenie, o którym mowa w art. 83 ust. 1 ustawy.

2. Centrum pomocy, rozpatrując oferty kandydatów do pełnienia funkcji niespokrewnionej z dzieckiem zawodowej rodziny zastępczej, bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) predyspozycje psychofizyczne kandydatów do pełnienia tej funkcji, w zależności od typu rodziny zastępczej;
- 2) umiejętności niezbędne w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach;
- 3) doświadczenie w pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach;
- 4) informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym;
- 5) warunki mieszkaniowe kandydatów pozwalające na przyjęcie dziecka o szczególnych potrzebach.

§ 5. W zakresie programowym szkolenia dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych uwzględnia się zarówno w wymiarze godzin, jak i w doborze problematyki oraz metod szkolenia specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych typów zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.

§ 6. 1. Zakres programowy szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych obejmuje:

- 1) elementy prawa rodzinnego dotyczące praw dziecka;
- 2) wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, z uwzględnieniem problemów dotyczących rozwoju dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną i wpływu sytuacji kryzysowych, w tym występowania przemocy w rodzinie, na zachowanie i rozwój dziecka;
- 3) wiedzę i umiejętności rozpoznania oraz oceny sytuacji dziecka;
- 4) doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stwarzających trudności wychowawcze oraz pokonywania trudności związanych z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka;
- 5) podstawową wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na dziecko i rodzinę;
- 6) zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowywaniu dzieci;
- 7) zasady finansowania rodzin zastępczych;
- 8) informacje o zadaniach i kompetencjach centrum pomocy w sprawach dotyczących rodzin zastępczych oraz o możliwości udzielania wsparcia w wychowaniu dziecka przez centrum pomocy lub przez wyspecjalizowane placówki;
- 9) podstawy wiedzy o rozwoju fizjologicznym i zdrowiu dziecka, profilaktyce prozdrowotnej, objawach sygnalizujących choroby i postępowaniu w takich przypadkach, a także rozpoznawaniu objawów występowania u dziecka szkodliwych dla dziecka uzależnień;
- 10) odbycie 10-godzinnego stażu w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych jest poszerzony o zagadnienia dotyczące specyficznych potrzeb dzieci przyjmowanych do tych rodzin.

3. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów na zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze, które będą opiekować się dziećmi niedostosowanymi społecznie, obejmuje również:

- 1) wybrane zagadnienia z zakresu metod i zasad oddziaływań resocjalizacyjnych i terapeutycznych;
- 2) wybrane zagadnienia z zakresu patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przemian cywilizacyjnych na zachowanie patologiczne dzieci i młodzieży oraz związaną z tym konieczność odpowiedniego dostosowania metod profilaktyki społecznej;
- 3) podstawy wiedzy o zasadach odpowiedzialności nieletnich, zasadach i trybie postępowania przed sądem rodzinnym i nieletnich oraz kuratorami sądowymi.

4. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów na zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze, które będą opiekować się dziećmi z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, obejmuje ponadto:

- 1) wybrane zagadnienia z zakresu wczesnej diagnostyki, interwencji i wspomagania jako kompleksowej wielospecjalistycznej pomocy dziecku niepełnosprawnemu;
- 2) zagadnienia dotyczące procesu rozwojowego oraz metod rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- 3) informacje o organizacjach i instytucjach wspierających oraz udzielających specjalistycznej pomocy rodzinom wychowującym dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami.

5. Zakres programowy szkolenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego obejmuje ponadto zagadnienia dotyczące adaptacji do nowej sytuacji, a także sposobu przygotowania dziecka i rodziny zastępczej do krótkiego pobytu dziecka w tej rodzinie.

§ 7. 1. Podmiot ubiegający się o zatwierdzenie programu szkolenia dla rodzin zastępczych oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia placówek rodzinnych składa wniosek o zatwierdzenie tego programu do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Wniosek zawiera:

- 1) nazwę i określenie podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu;
- 2) informacje o dotychczasowej działalności podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu, posiadanym doświadczeniu w pracy z rodzinami zastępczymi oraz w zakresie prowadzonych szkoleń.

3. Do wniosku dołącza się program określający szczegółowe cele szkolenia, czas przeznaczony na realizację poszczególnych tematów oraz metody szkolenia uwzględniające specyfikę zadań opieki i wychowania, a także wykaz wykładowców prowadzących szkolenie, z określeniem ich kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego.

4. Podmiot realizujący szkolenia ewidencjonuje osoby uprawnione do prowadzenia szkoleń.

§ 8. 1. Centrum pomocy współpracuje z sądem opiekuńczym.

2. Centrum pomocy informuje właściwy sąd opiekuńczy o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz sytuacji rodziny naturalnej dziecka co najmniej raz w roku, w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy.

3. W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej centrum pomocy informuje sąd opiekuńczy o możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

4. W przypadku określonym w art. 73 ust. 4 ustawy centrum pomocy informuje sąd opiekuńczy o innych kandydatach na rodzinę zastępczą bądź placówkę opiekuńczo-wychowawczą odpowiednią dla dziecka.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 2010 r.

MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ

U Z A S A D N I E N I E

Na mocy art. 78 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego został zobowiązany do określenia, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposobu i zakresu współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie z rodzinami zastępczymi;
- 2) trybu przygotowywania kandydatów do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych ze szczególnym uwzględnieniem niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 3) zakresu programowego szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych, w tym zakresu programowego dla zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz trybu zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4) zakres współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie z sądem;
- 5) wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania pomocy pieniężnej;
- 6) szczegółowe warunki finansowania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, w tym także przebywającego poza rodziną zastępczą;
- 7) szczegółowe warunki wynagradzania zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 8) warunki i szczegółową wysokość odpłatności rodziców za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych.

Ustawą z dnia o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. ...U....), uchylona zostanie ww. delegacja w część dotyczącej:

- 1) wysokości oraz szczegółowych warunków przyznawania pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych;
- 2) szczegółowych warunków finansowania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, w tym także przebywającego poza rodziną zastępczą;
- 3) szczegółowych warunków wynagradzania zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 4) warunków i szczegółowej wysokości odpłatności rodziców za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych.

Powyższe kwestie uregulowane zostaną w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2009 r., sygn. akt K 6/08, który orzekł, że art. 85 ust. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zawierający delegację do wydania rozporządzenia regulującego kwestie finansowe jest niezgodny z Konstytucją. Analogiczne rozwiązania zawarte są w art. 78 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W związku z powyższym wskazać należy, że z dniem wejścia w życie ww. nowelizacji ustawy o pomocy społecznej utraci moc rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233, poz. 2344 i z 2007 r. Nr 201, poz. 1456), z tego powodu zachodzi konieczność wydania nowego rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie reguluje:

- 1) sposób i zakres współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie z rodzinami zastępczymi;
- 2) tryb przygotowywania kandydatów do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych ze szczególnym uwzględnieniem niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 3) zakres programowego szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych, w tym zakres szkolenia programowego dla zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz tryb zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4) zakres współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie z sądem.

Podkreślić należy, że proponowane w rozporządzeniu rozwiązania są tożsame z rozwiązaniami obecnie obowiązującymi. Projektowane rozporządzenie ma na celu dostosowanie przepisów do zmian jakie niesie ze sobą zmiana ustawy o pomocy społecznej.

Wejście rozporządzenia w życie

Proponuje się wejście rozporządzenia w życie z dniem 1 maja 2010 r.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Problematyka regulowana przez projekt rozporządzenia nie jest objęta przepisami prawa UE.

Notyfikacja

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Działalność lobbingowa

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt zostanie umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowane rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie dotyczy rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach oraz podmiotów realizujących wypłatę świadczeń dla rodzin zastępczych.

2. Zakres konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom międzyresortowym oraz przesłany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Forum Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych;
- 5) Konfederacją Pracodawców Polskich;
- 6) Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 7) Związkiem Rzemiosła Polskiego;
- 8) Business Centre Club;
- 9) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych;
- 10) Radą Pomocy Społecznej.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie wywiera wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz sytuację i rozwój regionów.